

Zilverstraat 69
Postbus 340
2700 AH Zoetermeer
t +31 (0)79 3 252 252
f +31 (0)79 3 252 290
e info@bouwendnederland.nl
i www.bouwendnederland.nl

Datum: 12 juli 2018
Ons kenmerk: 1807-53089/RHe
Uw kenmerk:

Behandeld door: Ruben Heezen
Telefoon: +31 (0)20 5 756 700
E-mail: r.heezen@bouwendnederland.nl

Betreft: Inspiratie Bouwend Nederland voor het verkiezingsprogramma van uw partij

Geachte heer/mevrouw,

Deze zomer buigt u zich met andere partijleden over de invulling van het partijprogramma voor de Provinciale Statenverkiezingen 2019. De maatschappelijke opgaven zijn groot, landelijk maar ook provinciaal. Belangrijke onderwerpen voor inwoners en bedrijven liggen op het bordje van de provinciale politiek. Daar vinden de keuzes plaats die ertoe doen voor veel inwoners. Daar kan uw partij het verschil maken voor vele Nederlanders.

Samen werken in ruimtelijke ordeningsvraagstukken

Ook voor de leden van Bouwend Nederland is de provincie een belangrijke partner. Niet alleen voor hun eigen bedrijfsvoering maar vooral ook voor hun bijdrage aan maatschappelijke opgaven. De provincie stelt en coördineert ruimtelijke kaders, maakt regels en investeert. Daar kruisen de wegen met onze leden die bouwprojecten ontwikkelen, natuur, fietspaden of wegen aanleggen of onderhouden. De opgaven waarvoor we in Nederland staan, zijn inmiddels zo complex dat we deze alleen het hoofd kunnen bieden door samen te werken, door elkaars kennis te benutten, door elkaar met creatieve oplossingen te versterken. Bouw- en infrabedrijven voelen van oudsher een sterke verbondenheid met hun lokale en regionale omgeving. De bouwsector denkt dan ook graag mee over oplossingen voor maatschappelijke opgaven. We reiken u graag onze actuele kennis en jarenlange ervaring aan!

Anders aanbesteden: meer samenwerken, meer innovatie, meer kwaliteit

Leden van Bouwend Nederland hebben regelmatig te maken met de provincie als opdrachtgever. De afgelopen jaren zijn steeds meer publieke opdrachtgevers hun aanbestedingen en het opdrachtgeverschap anders gaan inrichten, waarbij samenwerken, innovatie en kwaliteit de boventoon voeren. De marktvisies van de waterschappen en Rijkswaterstaat zijn hier voorbeelden van. Bouwend Nederland levert hieraan een constructieve en actieve bijdrage. We zien nog mogelijkheden voor verdere verbetering:

1. Bouw- en infrabedrijven zorgen voor veel lokale werkgelegenheid. In het uitnodigingsbeleid van de provincie verdienen *lokale en regionale bedrijven* daarom een *faire kans*. *Gebruik de ruimte die de aanbestedingswet hiervoor biedt* en leg de drempelbedragen voor onderhandse aanbestedingen zo hoog mogelijk.
2. Neem het *toepassen van de bouw-cao* mee als eis in de selectie van aannemers, zodat er geen ruimte is voor oneerlijke concurrentie op loon en arbeidsvoorwaarden. Helaas komt het nog te vaak voor dat bedrijven die de cao ontduiken de aanbesteding kunnen winnen. Beloon ontduiking niet.
3. Lok innovatie uit in aanbestedingen. Om de grote opgaven in de gebouwde omgeving doelmatig en slim op te lossen is samenwerking tussen overheid, markt en kennisinstellingen nodig. *Gericht aanbestedingsbeleid* zorgt voor slimmere, kosten-efficiëntere en duurzame oplossingen. De Bouwagenda illustreert dat dit mogelijk is.
4. Voor de aanleg en onderhoud van infrastructuur bepleiten wij bovenjaarlijkse continuïteit. Publieke opdrachtgevers hanteren vaak een jaarcyclus waarbij aan het begin van het jaar plannen worden gemaakt die allemaal in het tweede deel van het jaar uitgevoerd moeten worden. Dat legt een grote druk op continuïteit van bedrijven en werkt kostenverhogend voor de opdrachtgever. *Bovenjaarlijks plannen en anti-cyclisch beleid* zorgen voor continuïteit in werkgelegenheid én lagere prijzen.
5. Uit onderzoek blijkt dat bankgaranties slechts in 1,7% van de gevallen worden getrokken. Toch worden ze vaak nog standaard gevraagd in aanbestedingen. *Weeg nut en noodzaak* per geval en breng de omvang van de garantie terug naarmate het project vordert. Bij projecten onder €500.000,- voegt een bankgarantie sowieso niets toe.

Wilt u meer weten? Lees meer over:

- Toepassen van de cao: <http://www.bouwendnederland.nl/download.php?itemID=29836>
- Innovatie uitlokken & de Bouwagenda: <http://www.debouwagenda.com/default.aspx>
- Continuïteit & aanbesteden: hoofdstuk vijf van de brochure 'Bouwen doen we samen', een gezamenlijke publicatie van FNV, CNV Vakmensen en Bouwend Nederland: <http://www.bouwendnederland.nl/download.php?itemID=8662438>
- Bankgaranties: <http://www.bouwendnederland.nl/download.php?itemID=1360283>

Prettig en duurzaam wonen, werken, reizen en recreëren in de toekomst bepaalt u nu

De provincie heeft een zeer belangrijke rol in de ruimtelijke ordening. De komende jaren wordt die rol nóg belangrijker. Door de ambities in de Woonagenda (75.000 woningen erbij) en het Klimaatakkoord (50% CO2-reductie in 2030), evenals de groeiende druk op de infrastructuur staan we voor enorme opgaven. Die halen we niet met de huidige aanpak. Overheden zullen de handen in een moeten slaan voor meer regie en een slimme op elkaar aansluitende aanpak gericht op snelle doorlooptijden en maximaal resultaat. De burgers in uw provincie willen ook in de toekomst prettig en duurzaam kunnen wonen, werken, reizen en recreëren. De realisatie daarvan begint nu. We zien de volgende mogelijkheden:

1. Kijk realistisch naar de woningbouwopgave: op sommige plekken kan deze binnenstedelijk worden opgelost, maar op de meeste plekken niet. Houd er rekening mee dat *overprogramming* nodig is voor voldoende woningbouw; gemiddeld 30% van de plannen komt door meerdere oorzaken niet of veel later tot ontwikkeling. Maak werk van voldoende plancapaciteit, dat wil zeggen zet in op 130%.

2. *Sluit aan bij het Revolverend Fonds Stedelijke Transformatie* of richt een soortgelijk fonds op. Een groot deel van de bouwopgave moet binnenstedelijk plaatsvinden. Vaak moet daar eerst voor gesaneerd worden, bedrijven worden uitgeplaatst etc. De markt kan of mag dit niet altijd voorfinancieren waardoor ontwikkelingen stilvallen. Een revolverend fonds lost dit probleem op door de voorfinanciering (deels) voor zijn rekening te nemen.
3. *Benader de bouwopgave niet alleen kwantitatief, maar ook kwalitatief.* Verschillende doelgroepen hebben verschillende woon- en locatiewensen. Niet iedereen wil een grondgebonden woning aan de rand van de stad, of wonen in een omgebouwd kantoor. Zorg samen met gemeenten en marktpartijen voor een evenwichtige woningmarkt afgestemd op de wensen van de burgers in uw provincie.
4. Kies bewust een *rol in de verduurzaming* van de gebouwde omgeving. Die rol kan variëren van aanjager tot regisseur. Kies de rol die nodig is en die bij uw provincie past. Speel een belangrijke rol in (boven)regionale afstemming van plannen en in verbinding tussen Rijk en gemeenten op het gebied van verduurzaming.
5. Een goede infrastructuur is een essentiële voorwaarde voor economische groei in de provincie. Economische groei, bedrijvigheid, leefbaarheid, toerisme en welzijn zijn gebaat bij een *robuust netwerk van bovengrondse en ondergrondse infrastructuur*. Een goede en veilige infrastructuur die optimaal te gebruiken is, staat voorop in het provinciale mobiliteitsbeleid.
6. Provinciale bruggen, sluizen, tunnels en viaducten die de provincie in beheer heeft, vormen cruciale en onmisbare onderdelen van het netwerk. Veel 'kunstwerken' dateren uit de jaren '60 en '70 van de vorige eeuw en hebben het einde van hun levensduur bereikt. Uit veiligheids- en bereikbaarheidsoverwegingen moet er een *gericht provinciaal beleid en een bijpassend 20-jaren budget* beschikbaar komen om de renovatie en vervanging van kunstwerken op te pakken. Hiervoor kan een (gedeelte van) de jaarlijkse inkomsten via de Provinciale opcenten worden gereserveerd voor een Provinciaal Fonds Vervanging & Renovatie Kunstwerken. Draag zorg voor gericht provinciaal beleid en een bijpassend 20-jaren budget en houd kunstwerken veilig en bereikbaar.

Nieuwsgierig geworden? Lees meer over:

- De woningbouwopgave en de beschikbare binnenstedelijke plancapaciteit:
<http://www.pbl.nl/publicaties/een-regionale-verkenning-woningbouwmogelijkheden-in-de-bestaande-stad>
- Revolverend Fonds Stedelijke Transformatie:
https://www.stedelijketransformatie.nl/uploads/media_item/media_item/108/36/Fakton_Con_sultancy_-_Revolverend_Fonds_Stedelijke_Transformatie-1528970442.pdf
- Woon- en locatiewensen vind u in het WoOn onderzoek van het ministerie van BZK:
<https://www.woononderzoek.nl/handlers/ballroom.ashx?function=download&id=98&rnd=0.17058134692033677>
- Verduurzaming en het Klimaatakkoord: <https://www.klimaatakkoord.nl/klimaatakkoord>

Met de nieuwe verkiezingen ontstaan er kansen om de maatschappelijke doelen van uw partij te realiseren. Om de provincie aantrekkelijker, duurzamer en welvarender te maken, voor de burgers én bedrijven. We denken graag met u mee over de juiste oplossing voor ieder vraagstuk. Samen bouwen aan de kwaliteit van leven. Samen bouwen aan een beter Nederland. Daar speelt de provincie een essentiële rol in!

Heeft u nog vragen over de onderwerpen in deze brief? We staan u graag te woord!

Hoogachtend,

Niels Doodeman
Voorzitter Bouwend Nederland RRN

Maxime Verhagen
Voorzitter Bouwend Nederland